

Maliarska tvorba Petra Žanonyho sa vyznačuje zaujímavým spojením postmodernistických tendencií a istým návratom k pop-artu šesťdesiatych rokov. Práve vďaka tomuto štýlu si našiel svoju cestu, vytváral vlastný výtvarný názor a budoval osobitý výtvarný prejav. Z neho si vytvoril zmysel pre dobre budovanú kompozíciu a jasnosť i presnosť vymedzených tvarov, ktoré vie citlivo zdôrazniť pevne vedenou linkou. Tá vynikne predovšetkým v Žanonyho figuratívnych a zvieracích motívoch, osobitými prácami sú jeho portrétna diela. V nich sa symbolickou formou zastavuje nad závažnými medzníkmi svojho života, osobnými prehrami a víťazstvami. V mnohých výtvarných interpretáciách jednotlivých motívov sa Žanony snaží zachytiť širokú škálu podnetov, ktorú mu súčasná doba prináša s množstvom informácií, naliehavých otázok a možných odpovedí. Pretavuje ich do sugestívneho farebného výrazu, metaforickej reči a imaginatívnej hry symbolov a znakov.

V maľbe sprítomňuje silné zážitky a inšpirácie, ktoré ukladá do rozmanitých rovín, vrství ich, obmieňa a prekrýva. Sú symbolom významového kontrastu zmyslového a pociťového vnímania človeka – Petra Žanonyho. Odvážne farebné tóny nanesené temperamentným maliarskym rukopisom sa prelínajú s dynamicky vedenou líniou. Motív vlastnej tváre, priateľov a známych, či tvary žralokov, koní, čiernych vtákov alebo mýtických jaskynných jazdcov vystupujú z plochy obrazu, ktorá sa pred nami otvára v neobyčajnom obrazovom, akoby kozmickom priestore. Predstavy a sny si necháva zakliať v bohato nanesených farbách a líniách, ktoré naplňajú prostredie, do ktorého niekedy situuje samého seba, ako rozmyšľajúceho, meditatívneho muža na ceste životom, tak ako to symbolicky vyjadril v maľbe Kamenistá cesta.

Tajomná hra súčasného sveta, jeho metamorfózy a neustále dialógy s človekom modernej doby sú prirodzenou súčasťou bohatej Žanonyho maliarskej tvorby, ktorá nám prináša nielen posolstvo našej doby, ale predovšetkým umelcovho života. Medziludské vzťahy a emocionálne príbehy vložené do zvieracích motívov, môžu zosobňovať ľudskú túžbu odpútať sa od negatívnych vecí. Spodobenie zvierat v mytológii vždy znamenalo prevahu duchovna nad telesnými pudmi, symbolizáciu aktívneho života a meditatívnej snahy po poznaní, čo prenáša Žanonyho aj do svojich diel.

V umelcovej maľbe sú jasné, kontrastné farby vo vzájomnej jednote a súlade s kresbou. V grafike prevláda línia a hra s tvarmi. V Žanonyho sochárskej tvorbe sa tiež objaví farba, dôraz však kladie na dokonalú prácu s priestorom, tvarom a samotným materiálom. Žanony pred odchodom do Nemecka žil na Devíne, kde už ako deväťročný sa pohrával s drevorezbárskym dlátkom u insitnej umelkyne Márii Žilavej. Láska k drevu mu zostala navždy, a preto malo dôležitú úlohu nielen počas štúdií, aj v tých dielach kde ho kombinoval s inými materiálmi. Hmotná výstavba sôch a objektov bola u Žanonyho filozofickou výpoveďou o životných osudoch, cestách a vlastnom smerovaní. Akoby sa neustále pýtal to povestné – Čo som? Kam idem a kráčam? Práca s drevom mu bola akýmsi splynutím s meditatívnym prostredím, vnorením sa do tajov vlastného vnútra, ale aj jeho prirodzeného kontrastu – súčasnej civilizácie. Zvládnutie imaginárneho priestoru, konštrukcia sochy či veľakrát akéhosi totemu ozvlášťňovaného pomocou dutín a objemov, vypuklín a prázdnoty viedlo k zvládnutiu vzájomného napätia. Sochársky rukopis v konečnom dôsledku smeroval v Žanonyho tvorbe k vzájomnej rovnováhe a harmónii, prirodzenému opaku k dramatickej a neraz až expresívnej maliarskej tvorbe.

Žanonyho výtvarné práce nám zdanlivo pomáhajú vstúpiť do neznámych dialav, avšak okrem portrétov a autoportétov, ktoré sa k nám tajomne približujú, no zato si úpenlivo strážia svoju duševnú a životnú silu. Ich veľmi charakteristickým fyzionomickým prvkom je dominantný nos. Možno nám týmto zvýraznením dôležitej časti tváre chce umelec naznačiť aby sme aj my nepchali nos do všetkého, neboli horenosmi, neohrňali nos nad ničím, neťahali niekoho za nos. Kto vie, Žanonyho symbolika nepustí.

Peter Žanony sa narodil 27.4.1962 v Bratislave. V rokoch 1978 – 1982 študoval na Škole umeleckého priemyslu v Bratislave, odbor rezbárstvo. V roku 1982 sa usadil v meste Bayreuth a začal pracovať ako grafik v rôznych reklamných agentúrach, ale aj ako reštaurátor na Bayreuthskej univerzite. Po presídlení do Mníchova navštevoval Akadémiu Wildner, kde sa naučil pracovať s rôznymi grafickými programami. V Bayreuth sa stal členom umeleckej výtvarnej skupiny Art Schmiede, v Bratislave Spoločnosti voľných výtvarných umelcov. Mal samostatné výstavy v Nemecku (Rudolfstadt, Weidenberg, Bayreuth, Mníchov), na Slovensku (Bratislava, Piešťany, Púchov, Medzilaborce) a v Rusku (Moskva). V Nemecku sa venuje maľbe a grafike, na Slovensku sochárskej tvorbe na Devíne neďaleko Bratislavy, kde má svoj sochársky ateliér.

Dagmar Srnská, historička umenia